

ŽELVY MOHOU LÉTAT

PRESS KIT

DISTRIBUCE:

Zuzana Pudilová, info@aerofilms.cz, tel. 608 300 797
Aerofilms, s.r.o., Biskupcova 31, Praha 3 130 00

PROGRAMACE:

Jakub Němeček, program@aerofilms.cz, tel. 572 501 989, 775 920 082

Původní název filmu	Lakposhtha hām parvaz mikonand
Žánr	drama/válečné
Režie	Bahman Ghobadi
Distribuce	Aerofilms
Distribuční premiéra	10. ledna 2008
Formát obrazu	1.85:1
Nosič	35 mm kopie
Délka	95 minut
Rok výroby	2004
Zvuk	Dolby Digital SRD
Jazyk	kurdština
Scénář	Bahman Ghobadi
Produkce	Bahman Ghobadi
Produkční společnost:	MIJ Films (Teherán)
Kamera	Shahriar Assadi
Střih	Moustafa Khergheposh – Hayden Safiyari
Produkce zvuku	Bahman Ardalán
Hudba	Housein Alizadeh
Hudební supervize	Thomas Brooman
Hudební střih	James Hurley
Casting	Jo Dyer
Hrají	Soran Ebrahin, Hirsh Feysal, Avaz Latif

Synopse

Obyvatelé vesnice, která leží v irácké části Kurdistánu, na hranici Íránu a Turecka, překotně shánějí satelitní anténu, aby získali nějaké zprávy o hrozícím útoku Američanů na Irák. Z jiné vesnice k nim se svou mladší sestrou a jejím dítětem přichází zmrzačený bezruký chlapec, který má neblahou předtuchu: válka je stále blíž a blíž...

VYJÁDŘENÍ REŽISÉRA:

Tři dny po pádu Saddáma jsem jel do Bagdádu promítat svůj nový film *Songs Of My Motherland*. Zatímco světové velmoci do Iráku posílaly svou těžkou vojenskou techniku, mým cílem bylo přispět k tomu, co se tam právě dělo, symbolicky – jako umělec.

Měl jsem malou digitální kameru, na kterou jsem natáčel, čeho jsem byl po několik týdnů v Bagdádu a jiných městech svědkem.

Doma v Íránu jsem si všechno znovu promyslel a za několik dní jsem se do Iráku vrátil, abych natočil film o tom, co mě tam zklamalo a rozčílilo – zaminovaná území, zmrzačené děti, zmatení lidé, špatná bezpečnostní situace... Vypadalo to, jako by válka právě začínala!

Natáčeli jsme s malým štábem (získat povolení k natáčení v Iráku mi trvalo tři měsíce).

Ve chvíli, kdy světové televizní stanice hlásily konec války, já jsem začal točit film, jehož hlavní hvězdou nebyl Bush ani Saddám, ani žádný jiný diktátor. Ti byli hlavními postavami médií po celém světě, ale o obyčejných Iráčanech a Iráčankách nikdo nemluvil. Nedostali se do jediného záběru, dělali jen kompars.

Ve mém filmu jsou naopak komparsisty Bush a Saddám a do hlavních rolí jsem obsadil irácký lid a opuštěné děti.

Věnuji svůj film všem nevinným dětem ve světě – obětem diktátorských a fašistických praktik.

Bahman Ghobadi

Bahman Ghobadi se narodil v roce 1969 v Banehu na území iránského Kurdistánu. Ještě jako student pracoval v rádiu. Pak se připojil ke skupině amatérských filmařů Sanandaj, kteří mu pomohli natočit jeho první krátké filmy. Poté se přestěhoval do Teheránu, kde chodil na filmové semináře na univerzitu, kterou však nedokončil.

Mezi lety 1995 a 1999 natočil asi deset krátkých filmů, které získaly mnoho ocenění na domácích i zahraničních festivalech. Za *Life in the Fog* například získal zvláštní cenu poroty na festivalu Claremont Ferrand. V roce 1999 se stal hlavním asistentem Abbasa Kiarostamiho u filmu *The Wind Will Carry Us*.

Filmografie:

- 2004 *Želvy mohou létat* (celovečerní film)
- 2002 *Songs Of My Motherland* (celovečerní film)
  - Filmový festival v Cannes – „Un Certain Regard“
  - MFF Chicago – „Golden Plaque“
  - Bahman Ghobadi byl v roce 2002 členem poroty „Golden Camera“
- 2000 *A Time For Drunken Horses* (první celovečerní film)
  - „Director's Fortnight“ (MFF Cannes)
  - Vítěz „Golden Camera“
  - Mezinárodní cena kritiky
  - Cena „Art et Essai“ (CICAE)
- 1998 *Life In The Fog* (krátký film)
- Melodies Of A Girl From The Steppes* (krátký film)

- 1996 *Dang* (krátký film)
Part Of The Notebook (krátký film)
God's Fish (krátký film)
Like Mother (krátký film)
The Reception (krátký film)
- 1995 *That Man Has Arrived* (krátký film)
- 1996 *Again Rain With The Song* (krátký film)

Rozhovor s Bahmanem Ghobadim:

Mamad Haghghat: **Ve vašem prvním filmu *A Time For Drunken Horses* hrály ústřední roli v příběhu chudé děti. Ve svém druhém snímku *Songs of My Motherland* jste se obrátil do světa dospělých. Váš zatím poslední film *Želvy mohou létat* se opět zaměřuje na osudy dětí. Proč vás zajímají právě ony?**

Bahman Ghobadi: Nebyl to můj prvotní záměr. Nejdříve jsem chtěl natočit městský film o své minulosti, ale když jsem přijel do Bagdádu u příležitosti uvedení *Songs Of My Motherland* do iráckých kin, bylo to dva týdny po skončení americko-irácké války. Byl jsem svědkem mnoha otřesných osudů, hlavně dětských. Děti jsou totiž v každé válce jejími prvními oběťmi. Každému to ale bylo úplně jedno. Nejsilněji mě zasáhl příběh zmrzačeného chlapce. Rozhodl jsem se natočit protiválečný film. Proto jsem se do Iráku vrátil a žil jsem tam s těmi dětmi, abych se s nimi sblížil. Ve filmu jsem se pokusil zrekonstruovat to, co si prožily.

Jeden z chlapců ve filmu – Kak Satellite, se s těžkým osudem dokáže vypořádat lépe než všichni ostatní. Postupem času se z něj ale stane panovačný despota. Mohl byste nám o něm říci něco víc?

Kak Satellite se ale dokázal zamilovat, uměl se zachovat velkoryse a vnímal pocity lidí kolem sebe, na rozdíl od diktátorů, kteří jsou pouhými monstry.

Děti ve vašem filmu jsou zaměstnány tím, že sbírají miny a znovu je prodávají. Jak dlouho už je Kurdistan zaminovaný, proč a kdo tam ty miny položil?

Nevím, jak dlouho už to tak je, ale už moje matka a babička mi vyprávěly o vojenských minách a o tom, jaké kdy komu způsobily zranění. Od chvíle, kdy se začaly používat, je Kurdistan jednou z nejvíce postižených oblastí. Američtí a evropští výrobci zbraní miny prodávají zejména do států ovládaných diktátory typu Saddáma Husajna, kteří jimi celou zemi doslova zaplaví.

Bude to trvat ještě mnoho let, než se podaří celou zemi odminovat. Každý den, každou hodinu miny zabíjí nebo zmrzačí nevinné lidi. Dokonce dnes existují rodiny, které svým novorozencům dávají jméno „Mina“!

Ve filmu se celá vesnice pokouší získat přes satelit zprávy o hrozící válce. Na jednu stranu ale vesničané nerozumí řeči velkých televizních stanic a na druhou stranu je většina zahraničních zpráv v rozporu s jejich přesvědčením. Jediné pravdivé zprávy tak pocházejí od zmrzačeného chlapce, který umí předpovídat budoucnost.

Velké televizní stanice hájí zájmy lidí, kteří si o obyvatelích této planety myslí, že jsou to pouhé loutky. Se svou televizí a svými válkami nás využívají jen jako pěšáky v poli. Nás nutí válčit, a sami sebe tím obohacují. V současnosti, kvůli tragické situaci nejen v mé oblasti, ale i ve zbytku světa, pochybuji o všech informacích, i o těch v psaných médiích.

Když vezmeme v úvahu filmy Yilmaze Guneyho a dalších filmařů z této oblasti, můžeme tak mluvit o specificky kurdské kinematografii a kurdské filmové identitě?

Na to je ještě moc brzy. Až budou v každém kurdsém městě stát dvě tři kina nebo filmové laboratoře, tehdy snad budeme moci mluvit o kurdské kinematografii, ale do té doby ne. Dnes nejsou kina nikde, a když už na nějaké náhodou narazíte, nikdo tam nechodí, protože na to nikdo nemá peníze. Utratili všechno za jídlo a zbraně.

Pracoval jste jako asistent Abbase Kiarostamiho, ale nedá se o vás říci, že byste převzal jeho metody, jak to tak obvykle u Kiarostamiho asistentů bývá. Proč?

Chci své filmy točit podle sebe. Silně mě ovlivňuje má kultura, což je něco, co nacházím ve svém nitru. Fascinuje mě utrpení a bolest. Točím filmy proto, že se chci podílet na utrpení svého lidu. Když jim stojím po boku, cítím, jak mě doslova nabíjí energií.

Ve většině iránských filmů, které získaly mezinárodní uznání, hrají neherci. Ve vašich filmech je to stejné. Proč?

V Kurdistánu žádní herci nejsou, protože film je u nás novou uměleckou formou. Ale přesto, že používám neherce, pracuji s nimi, jako by to byli profesionálové. Režuruji je tak, aby se se svou postavou naprosto ztotožnili.

Váš film je vyprávěn ze dvou různých úhlů pohledu: očima mladé dívky se sebevražednými sklony a očima Kaka Satellita. Měl jste tento přístup zapracovaný již ve scénáři, nebo vás napadl až ve střížně?

Měl jsem ho již ve scénáři. Chtěl jsem natočit filmovou koláž a také se odlišit od ostatních iránských filmařů. Chtěl jsem, aby v sobě postava Kaka Satellita spojovala různé části toho příběhu, ale zároveň, aby sloužila jako určitá hnací síla celého vyprávění, která jej bude držet pohromadě a skrze kterou diváci příběh pochopí. Zároveň jsem ale chtěl vyprávět příběh té mladé dívky traumatizované svou minulostí a jejího bratra, který umí věštit budoucnost.

Jakmile film skončí, uvědomíte si, že minulost je krutá, přítomnost také a že, pokud to v budoucnosti chcete změnit, neměl byste se spoléhat na nikoho jiného než na sebe. Mocní cizinci nechtějí vytvořit ráj na zemi pro nás. Zneužívají nás k tomu, aby mohli ovládnout místa, na kterých si budou moci užívat sami.

Ve všech svých filmech vyprávíte o vesničanech či venkovanech. Copak vás nezajímá život ve městě?

Život ve městě mě nikdy moc nepřitahoval, protože je velmi komplikovaný. Většinu roku, asi šest nebo sedm měsíců, prožiji na venkově v Kurdistánu, kde poslouchám hudbu, fotím nebo natáčím.

Želvy mohou létat je prvním iráckým filmem natočeným po pádu Saddáma Husajna. Při natáčení jste měl k dispozici poměrně slušné finanční prostředky. Jak se vám to povedlo? Promítá se film už i v Iráku?

Film jsem financoval hlavně z vlastních zdrojů, ale také jsem si musel půjčit. Na své předchozí filmy jsem peníze sháněl velmi obtížně. Doufám, že jednou tyhle věci už nebudu muset řešit a budu moci točit ještě o trochu náročnější filmy. Co se týče uvedení filmu do iráckých kin, doufám, že se tam film objeví v září nebo v říjnu. Zařizují to moji přátelé.

Co váš další film?

Už mám dokonce napsaný scénář. Bude se odehrávat ve městě, bude to velice dějový snímek s atmosférou magického realismu.

Rozhovor vedl: Mamad Haghghat

© Aerofilms, s.r.o.

(všechny zde uvedené informace, včetně doslovných citací, jsou k volnému použití)